

Työttömät nuoret yritysten innovaatiotalkoisiin

Laura-Maija Hero 2014

FM Laura-Maija Hero toimii Metropolia Ammattikorkeakoulun lehtorina kulttuurituotannon koulutusohjelmassa sekä monialaisen MINNO® innovaatioprojektitoiminnan valmentajana ja koordinaattorina. Vuonna 2014 hän toimii lisäksi TeiniMINNO esiselvitys -kehittämishankkeen projektipäällikkönä ja tutkijana. Hän on aikaisemmin toiminut markkinointi-innovaatioiden kehittämistehtävissä mobiiliteknologiateollisuudessa.

Johdanto

Tulevaisuuden työelämän tarpeita emme voi tarkasti ennakoida. Siksi joustavuus, proaktiivisuus, mahdollisuusajattelu, uuden luomisen kyvyt, ennakoimattomat tilanteet ja itselle vieraidenkin yhteyksien haltuun ottaminen sekä kommunikointi alojen rajamaastoissa olennaisia taitoja ja asenteita. Innovaatiopedagogiikan mukaiselle oppimisotteelle on siksi kysyntää. Alueen elinkeinoelämää lähellä olevina toimijoina ammattiopistot ja ammattikorkeakoulut voivat vaikuttaa alueensa yritysten toimintaan ja yritykset voivat vaikuttaa alueen nuorten työllistymiseen. Nuorten aikuisten kanssa toimivilla oppilaitoksilla on vastuullaan kasvattaa uutta sukupolvea, jonka metataidot, kuten kommunikaatio-, yhteistyötaidot, luova osaaminen ja joustava toiminta alojen rajamaastoissa ovat sellaisia, että innovaatioiden tuottaminen on mahdollista ja että innovaatio-osaaminen näkyy laajemmin yhteiskunnallisissa prosesseissa. Alueellinen nuorten innovaatiotoiminta on organisoitava niin, että verkostossa tunnistetaan yhteisiä tavoitteita, toimintatapoja, pedagogisia hyviä käytäntöjä sekä pystytään madaltamaan eriasteisten oppilaitosten yhteistyön kynnyksiä ja avataan innovaatiotoiminta nuorten työllisyyden tueksi.

Heikkoina taloudellisina aikoina nuorten on erityisen vaikeaa päästä kiinni työelämään. Hallitusohjelmassa on päätetty, että nuorisotakuu toteutetaan vuoden 2013 alusta. Nuorisotakuun toteuttaminen tarkoittaa sitä, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai

kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Kuinka nuorisotakuun ajatusta voisi hyödyntää paikallisten yritysten kasvun kiihdyttämiseen? Voisiko nuorten aikuisten luovaa potentiaalia ja työpanosta ottaa yritysten kehitys- ja innovaatiotoiminnan käyttöön oppilaitosten toiminnan kautta vertaistoimintana? Mitä hyötyä innovaatioprojektista voi olla työttömälle tai oppilaitosten väliin jäävän nivelvaiheen nuorelle?

Innovaatiokyvykyys työelämän käyttöön

Jokaisella Metropolia AMK:n opiskelijalla on 10 op:n laajuiset innovaatioprojektioinnit. Kyse ei ole kurssista eikä opintojaksosta, vaan projektista. Metropoliaassa kehitetyllä MINNO® -innovaatioprojektitoiminnalla on useita mahdollisia sovellutuksia niin pedagogisena metodina kuin nuorten opiskelijoiden yrityksille tarjoamana kehittämispalveluna. Niitä kaikkia yhdistää kuitenkin samat tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit. Oivaltava idea ei vielä riitä, on osattava konkretisoida idea ja pukea se toteutuskelpoiseksi projektisuunnitelmaksi ja vietävä projekti onnistuneesti läpi monialaisena tiiminä. Välimaastoideat edellyttävät työryhmältä avointa asennetta myös yhteistoiminnan suunnittelussa. Arviointikriteereissä korostuu projekti- ja verkosto-osaaminen, yhteistoiminnallisuus, ryhmätyö-, neuvottelu- ja viestintäosaaminen, asiantuntijaosaaminen sekä ongelmanratkaisu-, uudistamis- ja kehittämisosaaminen. (ks. www.metropolia.fi/innovaatioprojektit ja tarkemmin Metropoliaassa sovellettavista innovaatiokäsityksistä ja -käsitteistä Vehkaperä ym. 2013)

Innovaatiovalmentajan ohjenuorana on näkemys innovaatiokyvykkyyttä tiedon, taidon ja asenteiden tasolla lisäävästä toiminnasta. Yksilön innovaatiokyvykyys voidaan tiivistää (Jussila, Suominen n.d.)

ITSETUNTEMUS: Itsearviointi ja itseluottamus

ITSEHALLINTA: Itsenäisyys, vastuuntunto, itsekuri, stressin sieto, luotettavuus

MOTIVOITUMINEN: Suoritusuuntautuneisuus, muutosvalmius, aloitekyky, riskinottohalu

OSAAMINEN: tiedon omaksumiskyky, informaation etsiminen, itsensä kehittäminen

LUOVA AJATTELU: analyyttinen ja käsitteellinen ajattelu, divergoiva ajattelu, mielikuvitus, intuitiivinen ajattelu

EMPATIA: muiden ymmärtäminen

SOSIAALISET KYVYT: viestintä, ristiriitojen hallinta, suhteiden solmiminen, tiimityötaidot. (Jussila, Suominen n.d., 14-15)

Lisäksi tulevaisuusajattelun taito ja asenne on tärkeää innovaatio-osaamista. Innovointi liittyy kiinteästi paremman tulevaisuuden aktiiviseen tekemiseen. Pedagogisissa innovaatiotoiminnan prosesseissa on siksi hyödyllistä integroida tulevaisuus- ja mahdollisuusajattelua. (ks. tulevaisuusajattelun pedagogiikasta Hero 2011 sekä ennakkoinnin menetelmistä Hero 2012 sekä tulevaisuusajattelun ja innovaatiotoiminnan yhteydestä Hiltunen 2012). Ne auttavat ohjaamaan toimintaa niin, että kehitettävä ratkaisu on uusi ja vastaa tulevaisuuden tarpeeseen. Tulevaisuusajattelun kiihdyttäminen lisää selvästi mahdollisuusajattelua ja on siksi hyödyllinen ja olennainen osa innovaatiopedagogiikkaa.

Innovatiivisuuteen tarvitaan luovuutta, kykyä nähdä asiat eri tavoin, mutta se ei pelkästään riitä työelämässä. Innovatiivisuus vaatii taitoa ja pitkäjänteisyyttä viedä uudet ideat ja toimintatavat käytäntöön. Vaikean prosessista tekee se, että ryhmässä on useimmiten toisilleen lähes vieraita, eri alojen edustajia erilaisilla kompetensseilla ja koulutustaustoilla varustettuna. Yhteistä kieltä ei ole, se pitää luoda. Vaatii todella sinnikkyyttä, riskinottoa ja epämuokavuuden sietokykyä, jotta ideoiden runsaudesta syntyy uudistava keksintö, josta voidaan tehdä konkreettinen ilmentymä, ja joka otetaan käyttöön jollain tavalla. Innovaattori tarvitsee luovuuteen liittyvien kykyjen lisäksi esimerkiksi hyviä organisointitaitoja, projektityötaitoja sekä tiimityötaitoja pystyäkseen viemään keksintönsä konkreettisessa muodossa markkinoille edes pilottikokeilun muodossa.

Paikalliset nuoret työttömät ja nivelvaiheen nuoret mukaan

Kahden kansainvälisen (20 maata) innovaatiotutkimuksen (Reflex ja Hegesco) analyysi (ks. Ayvisati, Jacotin, Vincent-Lancrin 2013, 233) osoittaa, että innovaatioon tarvitaan laaja sekoitus osaamista ja ominaisuuksia. Metropolian MINNO® innovaatioprojekti on paitsi innovaatiokyvykkyyttä kehittävä oppimisprosessi myös erityinen, muusta opetustoiminnasta poikkeava pedagoginen prosessi. Ytimessä on monialainen kohtaaminen. Kohtaaminen ei siis ole kuitenkaan moniasteinen tai monilähtökohtainen: innovaatioprojektiin osallistuvat ammattikorkeakoulun opiskelijat. Tämä joukko on tavoitteiltaan ja lähtökohdiltaan usein melko koherentti toimijajoukko.

Tavoitteena ei ole pelkästään innovaation synnyttäminen, vaan innovaatiokyvykkyyden ja alueen työelämän kehittäminen. Innovaatioprojektiin kuuluu ideointivaihe (innovaatioilmaston luominen, ideointi, kommunikaation käynnistäminen, monialaisten ryhmän muodostaminen, konseptien paketointi ja pitchaus yrityksille sekä projektisuunnitelma ja sopimus tilaajayrityksen kanssa) ja projektivaihe. Projektivaihe sisältää tuotekehityksen ja käytäntöön viemisen vaiheet. Mitä työtön tai nivelvaiheen

nuori 18 - 25 -voisi potentiaalisesti hyötyä tällaiseen innovaatioprojektiin osallistumisesta?

Positiivisena koettua	Opittua
<ul style="list-style-type: none"> • Monialainen ryhmä – tutustuminen uusiin aloihin ja ihmisiin • Yhteistyö muiden alojen opiskelijoiden kanssa • Uusia kontakteja kentältä • Työtä oikealle asiakkaalle • Itse tekeminen, vastuu • Toteuttamisen/ideoinnin vapaus • Sai toteuttaa vapaasti omaa luovuuttaan • Innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen mielekäästi, kehittävä ja hyödyllistä • Innostava, kokonaisuudessaan hauska projekti • Lopputulos näkyvällä paikalla – ei vain omaksi iloksi • Ryhmätyöskentely vieraiden ihmisten kanssa opettavaisista 	<ul style="list-style-type: none"> • Yrittäjyyttä • Oppi toteuttamaan työtä tilaajalle, vaikka mielipiteet risteisivätkin • Myyntitaitoa, pitchausta • Markkinointikampanjan toteuttamista • Ison organisaation toimintatapoja • Oppi ottamaan vastuullensa mukavuusalueensa ulkopuolisia asioita • Oppi tekemään päätöksiä itsenäisesti ja nopeasti • Oma-aloitteisuutta, ennakkoluulottomuutta • Tapoja houkutella luovuutta esiin • Ideoiden kehittelyn prosesseja • Itseilmaisua, itseluottamusta, rohkeutta, voittamista, omatoimisuutta • Projektihallintaa • Muiden osallistamista, kannustamista, pitkäjänteisyyttä, yhteistyötaitoja, joustavuutta • Umpikujan hallintaa toimintatapoja muuttamalla • Työelämän kommunikointitaitoja, ryhmäkommunikointitaitoja, neuvottelutaitoja • Uusia teknisiä taitoja, välineitä

Taulukko 1: Metropolian Kulttuurialan organisoimissa innovaatioprojekteissa mukana olleiden opiskelijoiden näkemykset 2012 - 2013. Osallistuneita yhteensä 140 eri alojen AMK-opiskelijaa, joista syntyi 18 innovaatioprojektia.

Kun osallistuneiden kokemuksia tarkastellaan työttömän nuoren näkökulmasta, voi helposti todeta sen olevan sopivaa toimintaa nuoren aktivoimiseksi ja työelämään kiinnittymisessä. Työttömät nuoretkin voisivat kokea myönteiseksi monialaisessa ryhmässä toimimisen ja yhteistyön vieraiden ihmisten kanssa. He voisivat saada uusia verkostoja työelämästä, vertaismentorointia ikäisiltään ja työttömyysaikanaan saada ottaa vastuuta itsenäisesti uuden kehittämisestä. Lisäksi ideoinnin vapaus, oman luovuuden toteuttaminen yhdessä muiden kanssa, innostuminen ja aito vuorovaikutus voivat edistää itsehallintaa ja itsetuntemusta. Joustavuus ja proaktiivisuus voivat kehittyä asennetasolla ja aito oikea työtodistus voi olla juuri tarvittava lisä ansioluetteloon.

Osallistuneet kokivat oppineensa myyntitaitoa, projektinhallintaa, uusia teknisiä taitoja ja välineitä ja neuvottelutaitoja - kaikkia näitä tarvitaan korkeakoulutusta vaativissa työpaikoissa. Lisäksi osallistuneet kokivat oppineensa umpikujan hallintaa toimintatapoja muuttamalla ja tapoja houkutella luovuutta esiin. Asennepuolella

osallistuneet osasivat nimetä pitkäjänteisyyden kehittyneen ja vastuullisuuden kasvaneen.

Lopuksi

Innovaatiopedagogiikan avulla kehittyvät metataidot ovat avainasemassa puhuttaessa yksilötason, organisaatiotason ja alueellisen tason innovaatiokyvykkyyden kasvusta. Monialaisessa ympäristössä tapahtuvan, innovaatioon tähtäävän kehittämistoiminnan avulla voidaan saada aikaan tulevaisuuden tarpeet tyydyttävää uutta alueellista kilpailukykyä.

Vuonna 2014 toteutettavassa TeiniMinno esiselvityksessä (www.metropolia.fi/teiniminno) etsitään toimintamallia, jolla alueellista moniasteista ja monialaista paikallisten yritysten kasvuun tähtäävää innovaatiotoimintaa voisi tehdä niin, että paikallisten nuorten 18-25 -vuotiaiden aikuisten innovaatiokyvykkyys lisääntyisi. Kunnan velvollisuutena on huolehtia riittävästä nuorten työllisyyttä tukevista matalan kynnyksen palveluista, kuten työpajatoiminnasta ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämisestä sekä etsivän nuorisotyön toteuttamisesta. On mahdollista, että työttömille nuorille suunnatut palvelut suunnitellaan korkea-asteen oppilaitosten kanssa niin, että aktivoivassa toiminnassa on rima korkeammalla. Työpajat ja ammattioppilaitoksiin valmentavat kurssit eivät riitä niille, joiden tavoitteena on tähdätä korkeakoulututkintoon ja myöhemmin korkeakoulutusta vaativiin innovaatiokyvykkyyttä edellyttäviin kehittämistehtäviin. Kunnat rahoittavat monia oppilaitoksia ja tekevät paljon yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten olisi mahdollista osallistua kuntien työllisyystalkoisiin yhdessä paikallisten yritysten kanssa, jos toimintamallista päästäisi sopuun. Avoimia kysymyksiä on kuitenkin useita. Siltala (2010) peräänkuuluttaa opettajan roolin muuttumisen tutkimusta: "...yksittäisen opettajan roolin muuttuminen virkamiessuhteisesta auktoriteetista yhä enemmän tuottavuus- ja innovatiivisuusvaatimuksia täyttäväksi asiakaspalvelijaksi olisi kiinnostava ja yhteiskunnallisesti merkittävä jatkotutkimuksen kohde." (Siltala 2010, 83) Kuinka työttömät esim. nivelvaiheiden nuoret löydetään ja kuinka heidät saadaan mukaan innovaatioprojekteihin? Kuka maksaa, organisoii, käynnistää? Miten innovaatioprojektit pitää fasilitoida, jotta työttömän on mahdollista osallistua? Miten osallistuminen vaikuttaa työttömyystukiin? Näihin kysymyksiin etsitään vastausta TeiniMINNO esiselvityksellä, jota Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus rahoittaa Euroopan Sosiaalirahaston varoin vuoden 2014 aikana.

LÄHTEET

Ayvisati, Francesco; Jacotin, Gwenaël; Vincent-Lancrin, Stéphan 2013: Educating Higher Education Students for Innovative Economies: What International Data Tell Us. Tuning Journal for Higher Education. ISSN: 2340-8170. Issue No. 1, November 2013, 223-240

Hero, Laura-Maija 2011: Kulttuuri kipinöi. Tulevaisuusajattelu pedagogisena haasteena. Tuottaja2020 julkaisuja. Saatavilla
http://tuottaja2020.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/katalysoi/5_Kulttuuri_kipinoi_Hero_WEB.pdf

Hero, Laura-Maija 2012: Kulttuuri kokeilee. Ennakoinnin menetelmien arviointi. Tuottaja2020 julkaisuja.
http://tuottaja2020.metropolia.fi/fileadmin/user_upload/katalysoi/8_Kulttuuri_Kokeilee_Hero_WEB.pdf

Hiltunen, Elina 2012: Matkaopas tulevaisuuteen. Talentum. Helsinki.

Jussila, J. J. ja Suominen, A. n.d. Yksilön innovaatiokyvykyys. Organisaation innovaatiokyvykkyuden arviointi. Yksilön innovaatiokompetenssit ja organisaation innovaatiokyvykyys. Saatavissa osoitteessa:
<http://cs.joensuu.fi/pages/suhonen/YOSO/Yoso_ohjeet.pdf>. Luettu 12.2.2014.

Siltala, Reijo 2010: Innovatiivisuus ja yhteistoiminnallinen oppiminen liike-elämässä ja opetuksessa. Väitöskirja. Turun yliopiston julkaisuja.

Vehkaperä, Ulla; Pirilä, Kaarina & Roivas, Marianne (toim.) 2013: Innostu ja innovoi. Käsikirja Innovaatioprojektioihin. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja.

Asiasanat:

Innovaatio, monialaisuus, nuorisotyöttömyys, innovaatiokyvykyys

Tiivistelmä

Ammattikorkeakoulujen opiskelijat ja työttömät sekä nivelvaiheiden nuoret voidaan sekoittaa yritysten hyödyksi tehtävissä innovaatioprojekteissa. Työttömien nuorten innovaatiokyvykkyuden edistäminen voi hyödyttää työelämässä tarvittavien valmiuksien kehittymistä ja näin helpottaa työn saantia. Monialaisissa ja moniasteisissa heterogeenisissä innovaatioryhmissä kehittämistyön tekemiseen voi motivoida aito

työtodistus ja konkreettinen, markkinoille viety innovaatio. Paikallisen toimintamallin luominen edellyttää jokaisen osallistuvan osapuolen motivaatiotekijöiden selvittämistä.

Abstract

Unemployed local youth and UAS students can form a multidisciplinary innovation group to benefit local companies and other work life. Innovation competence can be fostered and advanced by real innovation projects. Innovation competence can be beneficial to the development of the skills needed in work life and thereby facilitate access to work. It requires determining the motivation factors with each party involved to create a local operating model.